

Ed.

743. Frumvarp til laga

[208. mál]

um breyting á lögum nr. 90 7. október 1965, um tekjuskatt og eignarskatt, lögum nr. 78 29. desember 1967 og lögum nr. 48 12. maí 1970, um breyting á þeim lögum.

(Eftir 3. umr. í Nd., 30. marz.)

Samhljóða þskj. 722 með þessum breytingum:

2. gr. hljóðar svo:

4. gr. laganna orðist svo:

Börn innan 16 ára aldurs, sem eru á framfæri foreldra sinna (stjúpforeldra, kjörforeldra, fósturforeldra), eru ekki sjálfstæðir skattþegnar. Teljast tekjur þeirra með tekjum foreldra, að undanskildum skattfrjálsum vöxtum samkvæmt 2. mgr. 21. gr. Ef hreinar tekjur barns nema hálfum persónufrádrætti barns samkvæmt C-lið 1. mgr. 16. gr., sbr. 53. gr., eða lægri fjárhæð, skal telja helming slíkra hreinna tekna til frádráttar hreinum tekjum barnsins. Nemi hreinar tekjur barns meira en hálfum persónufrádrætti barns samkvæmt C-lið 1. mgr. 16. gr., sbr. 53. gr., er skattstjóra heimilt að ákveða barninu skatt sem sjálfstæðum skattþegni, enda komi fram tilmæli um það frá foreldrum. Fallist skattstjóri á tilmæli foreldra um sérsköttun barns, skal ávallt telja foreldrum til tekna af tekjum barnsins fjárhæð jafna hálfum persónufrádrætti barns samkvæmt C-lið 1. mgr. 16. gr., sbr. 53. gr., en hjá barninu það, sem umfram er.

Með tekjum barna, sem eru í foreldrahúsum og eru sjálf skattgreiðendur, telst eigi það framfæri, sem þau fá að nokkru eða öllu leyti hjá heimilisföður, nema það sé endurgjald fyrir vinnu við atvinnurekstur hans.

Eignir barna innan 16 ára aldurs teljast með eignum foreldra (stjúpforeldra, kjörforeldra, fósturforeldra) að undanskildum eignarskattsfrjálsum innstæðum, skv. 1. mgr. 21. gr. Heimilt er þó skattstjóra að ákveða börnum eignarskatt sem sjálfstæðum skattþegnum, ef tilmæli koma fram um það frá foreldrum.

9. gr. hljóðar svo:

1. A-liður 12. gr. laganna orðist svo:

Vexti af skuldum gjaldanda, öðrum en þeim, er um ræðir í A-lið 11. gr. Þó skal gjaldanda heimilt að eignfæra vexti af lánum til öflunar eigna, þar til þær eru hæfar til tekjuöflunar, sbr. B-lið 15. gr. Afhöll af seldum verðbréfum má greiðandi færa til gjalda í samræmi við reglu 3. mgr. D-liðs 1. mgr. 7. gr.

2. Á eftir A-lið 12. gr. laganna komi nýr stafliður, B, og breytist stafliðaröðin samkvæmt því. Stafliður B verði svo hljóðandi:

Arð af hlutabréfum í eigu innlendra manna og vexti þeirra af stofnsjóðum félögum samkvæmt B-lið 1. mgr. 5. gr., þó eigi meira fé en 30 000 kr. samtals hjá hverjum einstaklingi og 60 000 kr. hjá hjónum, sem telja fram saman. Aldrei má þó frádráttur vegna arðs af hlutabréfum nema meiru en 10% af hlutafjár-eign skattþegns í hverju einstöku hlutafélagi. Ákvæði þessa stafliðs taka ekki til arðs af hlutabréfum hlutafélaga, sem notfæra sér heimild 1. mgr. B-liðs 17. gr.

3. B-liður, sem verður C-liður, orðist svo:

Eignarskatt félaga, sem greiddur hefur verið á árinu,

12. gr. hljóðar svo:

15. gr. laganna orðist svo:

Um fyrningu, sbr. A-lið 11. gr., fer sem hér segir:

A. Fyrnanlegar eignir eru þeir fjármunir, sem notaðir eru til öflunar tekna í atvinnurekstri og rýrna að verðmæti við eðlilega notkun eða aldur, þó ekki veltufjármunir.

Fyrnanlegar eignir eru þessar helztar:

1. Vélar, tæki, skip, loftför og annað lausafé.
2. Byggingar og önnur mannvirki.
3. Náttúruauðæfi og keyptur réttur til nýtingar þeirra.
4. Keyptur eignarréttur að verðmætum hugverkum og auðkennum, svo sem höfundarréttur, útgáfuréttur, réttur til notkunar þekkingar og reynslu, réttur til einkaleyfis, vörumerkis, viðskiptavildar og sérstök atvinnuréttarleyfi.
5. Sérstakur stofnkostnaður, svo sem frumkostnaður við markaðsleit, rannsóknir, öflun einkaleyfa og vörumerkja.

- B. Heildarfyrningarverð eigna telst kostnaðarverð þeirra, þ. e. kaupverð eða framleiðsluverð ásamt kostnaði við endurbætur, breytingar eða endurbyggingu að viðbættum tollum, flutningsgjöldum, niðursetningarkostnaði og öðrum áföllnum kostnaði, þó eigi vöxtum, sbr. þó heimild í A-lið 12. gr., þar til eignin er hæf til teknaöflunar, en að frádregnum óendurkræfum styrkjum, sbr. þó 4. mgr. D-liðs, afsláttum, eftirgjöfum skulda eða skaðabótum, sem til falla í sambandi við kaup eða framleiðslu eignarinnar. Fyrningarverð íbúðarhúsnæðis, sem um ræðir í E-lið, skal þó vera jafnt fasteignamatsverði.

Gengistap á skuldum, sem stofnað var til vegna öflunar fyrnanlegra eigna, sem fyrnast samkvæmt C-lið, má færa sérstaklega til eignar á því rekstrarári, sem gengisbreyting á sér stað.

Fyrningartími eigna hefst, þegar þær eru hæfar til teknaöflunar í hendi eiganda, sbr. þó D-lið. Fyrningartími verðmæta samkvæmt 3. tl. A-liðs hefst þó fyrst við nýtingu þeirra. Upphaf fyrningartíma fyrnanlegra eigna, sem skattþegn á í árslok 1970, telst 1. janúar 1971.

- C. Fyrning skal, að vali skattþegns við upphaf fyrningartíma, ákveðin sem fastur árlegur hundraðshluti af heildarfyrningarverði þeirra eigna og innan þeirra marka, sem hér greinir:

1. Véla og tækja til jarðvinnslu, námarekstrar og mannvirkjagerðar, svo og allra flutningatækja, skipa og skipsbúnaðar. Lágmark 10%, en hámark 15%.
2. Allra véla, tækja og annars lausafjár, sem eigi fellur undir 1. tl. Lágmark 8%, en hámark 12.5%.
3. Bygginga og annarra mannvirkja, annarra en íbúðarhúsnæðis, sem um ræðir í E-lið. Hámark 2% til 10% eftir gerð og byggingarefni. Lágmark skal vera helmingur af hundraðshluta hámarks. Fjármálaráðherra skal í reglugerð flokka til fyrningar byggingar og önnur mannvirki samkvæmt þessum tölulíð.
4. Keypts eignarréttar að verðmætum hugverkum og auðkennum samkvæmt 4. tl. A-liðs og sérstaks stofnkostnaðar samkvæmt 5. tl. A-liðs. Lágmark 5%, en hámark 20%.

Fyrning náttúruauðæfa og keypts réttar til nýtingar þeirra skal miðuð við áætlaða heildarnýtingu og raunverulega nýtingu ár hvert. Áætluð heildarnýting er háð samþykki skattstjóra. Heildarfjárhæð fyrningar samkvæmt þessari málsgrein má aldrei verða hærri en heildarfyrningarverð hins fyrnda, að frádregnu verðmæti því, sem eftir stendur að lokinni nýtingu.

Eignir þær, sem um ræðir í 1. mgr., má aldrei fyrna í heild meira en svo, að ávallt standi eftir sem niðurlagsverð eignanna 10% af heildarfyrningarverði þeirra, sbr. þó 4. og 5. mgr. þessa staflíðs.

Stofnkostnað þann, sem um ræðir í 5. tl. A-liðs, má fyrna að fullu á því ári, sem hann myndast.

Gengistap, sbr. 2. mgr. B-liðs, má fyrna að fullu á eftirstöðvum fyrningartíma hlutaðeigandi eignar eða á 5 árum, eftir vali skattþegns.

Ef sérstakar ástæður eru fyrir hendi, má víkja frá reglum þessa staflíðs um hámarksfyrningu og niðurlagsverð. Ríkisskattstjóri veitir heimild til þessa

frávíks. Verði fyrnanleg eign samkvæmt þessum staflið ónothæf, áður en fyrningu hennar er lokið, og eftirstöðvar bókfærðs verðs hennar eru hærri en niðurlagsverð eða tjónbætur, má færa mismuninn til gjalda á því ári. Nú er fyrnanleg eign samkvæmt þessum staflið seld eða hún eyðileggst, og skal þá reikna ársfyrningu til gjalda hlutfallslega miðað við söludag eða tjóndag. Þó má fyrna niður í söluverð eða tjónbætur, sé það lægra en bókfært verð.

- D. Til viðbótar þeirri föstu fyrningu, sem um ræðir í C-lið, er heimilt að fyrna eignir þær, er getur í 1.—3. tl. C-liðs, aðrar en íbúðarhúsnæði, skv. E-lið, með sérstakri fyrningu, er nemi að hámarki 30% af heildarfyrningarverði þeirra. Eigandi ræður, hvenær hann notar þessa heimild og að hve miklu leyti ár hvert.

Nú hefur verið gerður kaup- eða verksamningur í sambandi við öflun eigna þeirra, sem um getur í 1.—3. tl. C-liðs, annars en íbúðarhúsnæðis, þar sem samningsfjárhæð nemur minnst tíu milljónum króna og minnst eitt ár skal líða frá gerð sannings til afhendingar eignanna, og er þá heimilt að fyrna samning þennan með að hámarki 30% af verðmæti á samningstímanum. Aldrei má þó fyrning þessi nema hærri fjárhæð en skattþegn hefur greitt til efnda á samningum. Fyrning þessi kemur í stað fyrningar samkvæmt 1. mgr. þessa stafliðs. Nemi fyrning samkvæmt þessari málsgrein eigi að fullu þeim fyrningum, sem skattþegni eru heimilaðar samkvæmt 1. mgr. þessa stafliðs, er honum heimilt að nota síðar þann hluta, sem á skortir.

Eigi má mynda rekstrarhalla vegna fyrningar samkvæmt 1. og 2. mgr. og ekki nota þessar fyrningar til að fresta yfirfærslu tapa frá fyrri árum.

Óendurkræfa styrki til öflunar á fyrnanlegum eignum samkvæmt A-lið, aðra en þá, sem um ræðir í F-lið 10. gr., skal telja til tekna á því ári, sem ákvörðun er tekin um slíkt, og til eignar sem hluta kostnaðarverðs eignanna, sbr. 1. mgr. B-liðs. Á sama rekstrarári er heimilt að fyrna þessar eignir með sérstakri fyrningu, er nemi sömu fjárhæð og styrkirnir. Þessi sérstaka fyrning rýrir ekki aðrar heimildir til fyrninga samkvæmt þessari grein.

Hvers konar eftirgjafir eða afslættir af kostnaðarverði fyrnanlegra eigna, eftir að þær eru hæfar til teknaöflunar, svo og skaðabætur vegna galla, eftirgjafir skulda að öllu eða nokkru, óendurkræfar eða ekki endurkræfðar afborganir skulda, sem greiddar hafa verið af öðrum, enda hafi skuldirnar stofnast vegna öflunar þessara eigna, skulu teljast til tekna á því rekstrarári, sem ákvörðun er tekin um slíkt. Sama gildir um gengishagnað vegna slíkra skulda. Á sama ári er heimilt að fyrna þessar eignir með sérstakri fyrningu, er nemi sömu fjárhæð og talin var til tekna vegna þessa, þó eigi meira en nemur ófyrndum eftirstöðvum heildarfyrningarverðs eignanna. Þessi sérstaka fyrning rýrir ekki aðrar heimildir til fyrninga samkvæmt þessari grein. Nú er óráðstöfuðum varasjóði samkvæmt II. tl. í ákvæðum til bráðabirgða varið til öflunar fyrnanlegra eigna, sem fyrnast samkvæmt C-lið, og skal þá telja slíka ráðstöfun varasjóðsins til tekna á því ári. Jafnframt er heimilt að veita á sama ári sérstaka fyrningu á þessum eignum, er nemi sömu fjárhæð og talin er til tekna vegna ráðstöfunar varasjóðs. Þessi sérstaka fyrning rýrir ekki aðrar heimildir til fyrninga samkvæmt þessari grein.

Til viðbótar þeim fyrningum, sem heimilar eru samkvæmt C-lið, svo og til viðbótar eða í stað heimilaðra hundraðshluta fyrninga samkvæmt 1. og 2. mgr. þessa stafliðs, og að svo miklu leyti sem ófyrndar eftirstöðvar heildarfyrningarverðs eignanna leyfa, er heimilt að fyrna eignir þær, er um getur í C-lið, með sérstakri fyrningu, er má nema fjárhæð jafnri skattskyldum hluta söluhagnaðar samkvæmt E-lið 1. mgr. 7. gr., á sama rekstrarári og söluhagnaður er skattlagður. Eigi má mynda rekstrarhalla vegna fyrninga samkvæmt þessari mgr. og ekki nota þær til að fresta yfirfærslu tapa frá fyrri árum.

- E. Fyrning íbúðar manns, sem aðeins á eina íbúð, skal vera fastur árlegur hundraðshluti af fasteignamatsverði. Einnig er eiganda íbúðar, sem hann notar

fyrir sjálfan sig og fjölskyldu sína, heimilt að beita sömu fyrningarreglu um aðra íbúð, er hann kann að eiga í sömu eða annarri fasteign, án tillits til fasteignamatssverðs hennar, eða annað íbúðarhúsnæði í fasteign þeirri, er hann býr í, enda sé fasteignamatssverð þess eigi hærra en íbúðar þeirrar, sem hann býr í. Þessi heimild eiganda miðast við aðstæður við upphaf fyrningartíma og skal notuð þá strax og halda gildi sínu allan eignarhaldstíma hans á þessu húsnæði.

Árlegan frádráttarbæran viðhaldskostnað húsnæðis, sem fyrnt er samkvæmt 1. mgr., má ákveða sem fastan hundraðshluta af fasteignamatssverði.

Fjármálaráðherra getur í reglugerð ákveðið um flokkun húsnæðis samkvæmt 1. mgr. eftir gerð og byggingarefni og ákveðið árlegan hundraðshluta fyrningar og viðhaldskostnaðar.

13. gr. hljóðar svo:

1. Í A-lið 1. mgr. 16. gr. laganna breytist „80 000 kr.“ í „134 000 kr.“.
2. Í B-lið 1. mgr. 16. gr. laganna breytist „112 000 kr.“ og „56 000 kr.“ í „188 000 kr.“ og „94 000 kr.“.
3. Í C-lið 1. mgr. 16. gr. laganna breytist „16 000 kr.“ í „27 000 kr.“.
4. Í 3. mgr. 16. gr. laganna breytist „16 000 kr.“ og „3 200 kr.“ í „40 500 kr.“ og „5 400 kr.“.
5. Á eftir 4. mgr. 16. gr. laganna komi ný mgr., er orðist svo:

Auk frádráttar samkvæmt 1. mgr. skal draga frá hreinum tekjum einstaklinga, sem náð hafa 67 ára aldri á skattárinu, fjárhæð, er nemi $\frac{2}{5}$ hlutum af fjárhæð frádráttar skv. A-lið 1. mgr. Á sama hátt skal draga frá hreinum tekjum hjóna, sem telja fram saman, sömu fjárhæð fyrir hvort um sig.

14. gr. hljóðar svo:

17. gr. laganna orðist svo:

- A. Félög þau, sem um ræðir í A-lið 1. mgr. 5. gr., mega draga frá hreinum tekjum sínum arð þann, er þau greiða til hluthafa sinna eða eigenda, framlag í arðjöfnunarsjóð og skatt samkvæmt 25. gr. III. lið.

Innlend váttryggingarfélag mega draga frá tekjum sínum það fé, er þau leggja til hliðar til að inna af hendi skyldur sínar við váttryggingartaka eða váttryggða.

Við ákvörðun hreinna tekna samkvæmt 1. mgr. þessa stafliðs skal eigi telja með skattskyldar tekjur samkvæmt ákvæðum 9. gr., og frá skal draga yfirfæranleg töp frá fyrri árum, sbr. 2. mgr. B-liðs 11. gr., og frádrátt samkvæmt 2. mgr. þessa stafliðs.

Eigi má mynda yfirfæranlegt rekstrartap með greiðslum þeim eða framlögum, sem um ræðir í 1. mgr. þessa stafliðs.

Að fenginni umsókn félags, skal skattfyrirvöldum heimilt að leyfa því að falla undir ákvæði B-liðs þessarar greinar.

- B. Félög þau, sem um ræðir í A-lið 1. mgr. 5. gr. og fengið hafa undanþágu frá ákvæðum A-liðs þessarar greinar, mega draga frá hreinum tekjum sínum útborgaðan arð allt að 10% af nafnverði hlutafjár eða stofnfjár.

Ef nokkuð af hreinum tekjum félaga samkvæmt 1. mgr. þessa stafliðs, svo og félaga samkvæmt B-lið, 1. mgr. C-liðs og D- og E-liðum 1. mgr. 5. gr., er lagt í varasjóð, er sú upphæð undanþegin tekjuskatti og skal koma til frádráttar við ákvörðun skattskyldra tekna, þó eigi hærri fjárhæð en nemur $\frac{1}{4}$ hluta af hreinum tekjum félags, eftir að frá hafa verið dregnar þær fjárhæðir, sem um ræðir í 1., 3. og 4. mgr. þessa stafliðs, en áður en tekjuskattur og tekjuútsvar, sem greitt hefur verið á árinu, er dregið frá tekjum.

Félög þau, sem um ræðir í B-lið 1. mgr. 5. gr., mega draga frá hreinum tekjum sínum, sem myndast vegna viðskipta við félagsmenn, það fé, sem þau greiða félagsmönnum sínum í árslok eða færa þeim til séreignar í stofnsjóði samkvæmt

lögum nr. 46 13. júní 1937, í hlutfalli við viðskipti þeirra á árinu. Þá mega félög þessi draga frá hreinum tekjum sínum það fé, er þau greiða félagsmönnum sínum í vexti af stofnsjóðseign, þó eigi hærra en 10% ársvexti.

Félög, sem hafa það að meginmarkmiði sínu að vinna úr eða selja afurðir félagsmanna sinna, mega draga frá hreinum tekjum sínum, sem myndast vegna viðskipta við félagsmenn, það fé, sem þau úthluta félagsmönnum sínum í hlutfalli við framlög þeirra af afurðum. Fé, sem þannig er úthlutað, telst ekki til skattskyldra tekna hjá félaginu, en til tekna hjá einstökum félagsmönnum.

Hafi félög þau, sem um ræðir í 3. og 4. mgr. þessa stafliðs, viðskipti við aðra en félagsmenn sína, eru allar hreinar tekjur af slíkum viðskiptum skattskyldar hjá félagunum. Geti félög þessi ekki gert grein fyrir viðskiptum við utanfélagsmenn, skal telja allar hreinar tekjur af starfsemi þeirra til skattskyldra tekna.

Innlend váttryggingarfélög mega draga frá tekjum sínum það fé, er þau leggja til hliðar til að inna af hendi skyldur sínar við váttryggingartaka eða váttryggða.

Við ákvörðun hreinna tekna samkvæmt 1.—4. mgr. þessa stafliðs skal eigi telja með skattskyldar tekjur samkvæmt ákvæðum 9. gr., og frá skal draga yfirfæranleg töp frá fyrri árum, sbr. 2. mgr. B-liðs 11. gr., og frádrátt samkvæmt 6. mgr. þessa stafliðs.

Eigi má mynda yfirfæranlegt rekstrartap með greiðslum þeim eða framlögum, sem um ræðir í 1.—4. mgr. þessa stafliðs.

Félög þau, sem um ræðir í A-lið 1. mgr. 5. gr., sem notað hafa heimildir samkvæmt þessum staflið, geta tilkynnt skattstjóra með yfirlýsingu félagsstjórnar, að þau óski framvegis að vera skattlögð í samræmi við ákvæði A-liðs þessarar greinar.

25. gr. hljóðar svo:

3. mgr. 46. gr. laganna orðist svo:

Fjármálaráðherra getur með reglugerð ákveðið, að innheimta skuli fyrir fram upp í væntanleg þinggjöld yfirstandandi árs hjá hverjum gjaldanda fjárhæð, er nemi allt að $\frac{1}{5}$ hlutum þeirra þinggjalda, sem honum bar að greiða næstliðið ár.

31. gr. (ný grein) hljóðar svo:

Þegar lög þessi hafa öðlzt gildi, skal fella ákvæði þeirra svo og þau ákvæði laga nr. 78 29. desember 1967, sem halda gildi sínu, inn í meginmál laga nr. 90 7. október 1965, um tekjuskatt og eignarskatt, og gefa lögin út svo breytt.